

Kurzus kódja(i): FLMD-312:42

Kurzus címe: A hollywoodi melodráma műfaji keresztkapcsolatai 2.

Tanár neve: Pápai Zsolt

Kurzus időpontja, helye: szerda 12:30-14:00 -137-es terem

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: A szeminárium kapcsolódik az előző félévi melodráma-előadásomhoz, de megáll önmagában is. Megáll, hiszen az előző félév tanulságainak a feltárazásával kezdjük vizsgálódásainkat: az első három, bevezető órán lényegében az előző félévi munkát végezzük el gyorsított tempóban. Azaz a különböző melodráma-konceptiók ütköztetése mellett a műfaj definiálására és életének rövid áttekintésére teszünk kísérletet, hiszen csak így lehet a más zsánerekhez fűződő kapcsolatait hatékonyan feltérképezni. Azoknak a hallgatóknak, akik abszolválták az előző kurzust, az első két alkalommal nem szükséges, csupán ajánlott megjelenniük. (A harmadik órán is ismétlünk, de azon már számítok a régi hallgatókra, mert friss információkkal egészítjük a múlt félévi ismereteket, valamint igyekszünk oly módon összegezni a melodrámaival kapcsolatos legelemibb megállapításainkat, hogy az a továbbiakban iránytűként szolgáljon számunkra.)

A három bevezető óra után azt kutatjuk, hogy a melodráma műfaja miként van jelen *valamennyi* klasszikus és posztklasszikus hollywoodi zsánerben. Az egyes témák nem feltétlenül másfélórásak: lesznek olyanok, melyekkel többet, és lesznek, melyekkel kevesebbet foglalkozunk. Szemináriumról lévén szó, számítok a hallgatók aktivitására. Az órák egy részében (egészen pontosan: az utolsó hatban) prezentációkra is sor kerül, olyanformán, hogy azok a vállalkozó kedvű hallgatók, akik MA-tanulmányaik során egy-egy, a mostani kurzuson a melodrámaival kapcsolatba hozott műfajt kutatnak, a szeminárium elején összegzik annak alapjellemezőit, hogy ezután hozzájárassunk a kérdéses műfaj melodrámaához fűződő viszonyának tisztázásához.

Minden alkalomhoz két-két kötelező film tartozik. Néhány mű ismeretét evidensnek tekintem, ezért nem vettem fel a kötelező filmek listájára. Ezek a következők: *The Circus*; (1928); *King Kong* (1933); *Casablanca*; *Double Indemnity*; *The Godfather*; *E.T. – The Extra-Terrestrial*; *Die Hard*; *Miller's Crossing*.

A kurzus teljesítésének feltétele a kötelező filmek és az órai anyag ismerete. Az első óra február 19-én lesz!

Témák

- 1. Bevezetés (1). A melodráma műfaji definíciója: tematika és ikonográfia. A melodráma szubzsánerei. Tragikus románc és szerelmi melodráma.**
- 2. Bevezetés (2). A melodráma műfaji definíciója: ideológia. A családi melodráma az ötvenes években.**
- 3. Bevezetés (3). A melodráma műfaji definíciója: forma. A műfaj történeti változásai. A melodrámaműfaj definíciójának alapelemei: összegzés.**
- 4. A melodráma és a hollywoodi műfajok. A melodráma mint „női film” és mint „férfifilm”. Akciószegény női és akcióirányult férfimelodráma. A „melodramai mód” Linda Williams szerint.**
- 5. Vígjátéki műfajok és melodráma: a burleszktől a romantikus komédiáig.**
- 6. Bűnügyi film és melodráma (1): gengszterfilm.**
- 7. Bűnügyi film és melodráma (2): a noir melodramai és tragikus románci változata. A tragikus románc noirszerű és melodramai változata.**
- 8. Bűnügyi film és melodráma (3): thriller.**
- 9. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (1): katasztrófafilm.**
- 10. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (2): western/kalandfilm/kalózfilm.**

---

11. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (3): road movie.

12. Fantasztikus film és melldráma.

Kurzus teljesítésének követelményei: A hallgatóknak a félév végén zárthelyi dolgozatot kell írniuk.

Kötelező / ajánlott filmek: **1. Bevezetés (1). A melldráma műfaji definíciója: tematika és ikonográfia. A melldráma szubzsánerei. Tragikus románc és szerelmi melldráma.**

Kötelező film: Way Down East; Broken Blossoms

Ajánlott film: Waterloo Bridge (1940); Gold Diggers of 1933; Sunrise; Angel (1937); Camille (1921); Camille (1936); Now, Voyager; Random Harvest; Stella Dallas; Humoresque (1946); Gilda; Dark Victory; Wuthering Heights (1939); Waterloo Bridge (1931); Lonesome; Mr. Skeffington; A Place in the Sun; Summertime; Anna Karenina (1935); Carrie (1952)

2. Bevezetés (2). A melldráma műfaji definíciója: ideológia. A családi melldráma az ötvenes években.

Kötelező film: Imitation of Life (1959); Bigger than Life

Ajánlott film (1): Written on the Wind; All that Heaven Allows; Imitation of Life (1934); Peyton Place; A Summer Place; East of Eden; Home From The Hill; Three on a Match; Magnificent Obsessions (1954); Blonde Venus; The Long, Hot Summer

3. Bevezetés (3). A melldráma műfaji definíciója: forma. A műfaj történeti változásai. A melldrámaműfaj definíciójának alapelemei: összegzés.

Kötelező film: Harold and Maude; Five Easy Pieces

Ajánlott film: Rebel without a Cause; Some Came Running; The Bad and the Beautiful; A Letter to Three Wives; The Tarnished Angels; An Affair to Remember; All This, and Heaven Too; Cobweb; Romeo + Juliet

4. A melldráma és a hollywoodi műfajok. A melldráma mint „női film” és mint „férfifilm”. Akciószegény női és akcióirányult férfimelldráma. A „melldrámái mód” Linda Williams szerint.

Kötelező film: Rush; Schindler's List

Ajánlott film: The Best Years of Our Lives; It's a Wonderful Life; The Apartment; Husbands; Deliverance; Dead Poets Society; Predator; Philadelphia; Face/Off; Rambo: First Blood Part II; Braveheart; True Lies; Commando; Total Recall

5. Vigjátéki műfajok és melldráma: a burleszktől a romantikus komédiáig.

Kötelező film: Groundhog Day; Adam's Rib

Ajánlott film: Trouble in Paradise; It Happened One Night; Bringing Up Baby; The Miracle of Morgan's Creek; His Girl Friday; Philadelphia Story; My Man Godfrey; The Graduate; When Harry Met Sally; Say Anything; There's Something About Mary; Some Like It Hot; Annie Hall; (500) Days of Summer; Stranger Than Fiction

6. Bűnügyi film és melldráma (1): gengszterfilm.

Kötelező film: Underworld; Bonnie and Clyde

Ajánlott film: You Only Live Once; Manhattan Melodrama; Little Caesar; The Public Enemy; Scarface; High Sierra; This Gun for Hire; Gun Crazy; The Penalty; Badlands; Out of Sight; Gloria; The Killing of a Chinese Bookie; Marked Woman; The Wicked Darling; Outside the Law; The Hatchet Man; The Little Giant

7. Bűnügyi film és melldráma (2): a noir melldrámái és tragikus románci változata. A tragikus románc noirszerű és melldrámái változata.

Kötelező film: Out of the Past; Angel Face

Ajánlott film: Murder, My Sweet; The Lost Week-End; Mildred Pierce; Double Indemnity; Sunset Boulevard; Laura; On Dangerous Ground; Hangover Square; The Bigamist; Beyond the Forest; I Want to Live!; Egy szív megáll; Halálos tavasz

8. Bűnügyi film és melldráma (3): thriller.

Kötelező film: Leave Her to Heaven; Vertigo

Ajánlott film: The Unknown; The Bad Seed (1956); Dark Passage; Rage in Heaven; A Double Life; Suddenly, Last Summer; Undercurrent (1946); Johnny Belinda; Gaslight; Notorious; Suspicion; Shadow of a Doubt; Rebecca; Whirlpool; Obsession (1976); The Spiral Staircase; Hush... Hush, Sweet Charlotte; Basic Instinct; Eyes Wide Shut; Mikey

9. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (1): katasztrófafilm.

Kötelező film: The Birds; The Poseidon Adventure

Ajánlott film: Other Men's Women; Frisco Jenny; The Towering Inferno; Earthquake; The Hurricane (1937); San Francisco; Titanic (1997); Titanic (1953); Invasion of the Body Snatchers (1956); Airport; In Old Chicago; Dante's Peak; The Sisters (1938); Green Dolphin Street

10. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (2): western/kalandfilm/kalózfilm.

Kötelező film: Rancho Notorious; The Gunfighter

Ajánlott film (western): The Last Sunset; The Last of the Mohicans; High Noon; 3:10 to Yuma; Johnny Guitar; The Big Sky; Shane; The Misfits; Drums Along the Mohawk; Brokeback Mountain

Ajánlott film (kalandfilm/kalózfilm): The Sheik; The African Queen; To Have and Have Not; The Sea Hawk; Captain Blood; The Adventures of Robin Hood; Adventures of Don Juan

11. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (3): road movie.

Kötelező film: Two-Lane Blacktop; Wild at Heart

Ajánlott film: Harry and Tonto; Paper Moon; Rain People; Alice Doesn't Live Here Anymore; The Honeymoon Killers; Dirty Mary Crazy Larry; The Sugarland Express

12. Fantasztikus film és melodráma.

Kötelező film: Portrait of Jennie; Cat People

Ajánlott film (horror): Rosemary's Baby; Bride of Frankenstein; I Walked with a Zombie; Carnival Of Souls; The Phantom of the Opera (1925); The White Zombie; Messiah of Evil; Interview with the Vampire

Ajánlott film (fantasy és sci-fi): The Ghost and Mrs. Muir; Between Two Worlds; Harvey; Field of Dreams; Robot and Frank; Miracle in the Rain; The Fly (1986); Always; A Guy Named Joe; Solaris (2002); What Dreams May Come; Ghost

---

Kötelező / ajánlott irodalom: 1. Bevezetés (1). A melodráma műfaji definíciója: tematika és ikonográfia. A melodráma szubzsánerei. Tragikus románc és szerelmi melodráma.

Brooks, Peter: *The Melodramatic Imagination. Balzac, Henry James, Melodrama, and the Mode of Excess*. New Haven and London: Yale University Press, 1995. pp. 1–23.;

Király Jenő: *A film szimbolikája. III/2. A kalandfilm formái*. Kaposvár – Budapest: Kaposvári Egyetem Művészeti Kar Mozgóképkultúra Tanszék – Magyar Televízió Zrt., 2010. pp. 22–41.;

Neale, Steve: A melodráma és a női film. *Metropolis* (2012) no. 3. pp. 36–62.

Altman, Rick: Újrafelhasználható csomagolás. Műfaji termékek és az újrafeldolgozási folyamat. *Metropolis* (1999) no. 3. pp. 12–33.

2. Bevezetés (2). A melodráma műfaji definíciója: ideológia. A családi melodráma az ötvenes években.

Elsaesser, Thomas: A hang és a téboly története. Jegyzetek a családi melodrámról. *Metropolis* (2012) no. 3. pp. 14–35.;

Klinger, Barbara: *Melodrama & Meaning. History, Culture, and the Films of Douglas Sirk*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press, 1994.

3. Bevezetés (3). A melodráma műfaji definíciója: forma. A műfaj történeti változásai. A melodrámaműfaj definíciójának alapelemei: összegzés.

Singer, Ben: *Melodrama and Modernity*. New York: Columbia University Press.

2001. pp. 37–58.;

Nowell-Smith, Geoffrey: Minelli and Melodrama. In: Landy, Marcia (ed.): *Imitations of Life. A Reader on Film and Television Melodrama*. Detroit: Wayne State University Press, 1991. pp. 268–274.

4. A melodráma és a hollywoodi műfajok. A melodráma mint „női film” és mint „férfifilm”. Akciószegény női és akciórányult férfimelodráma. A „melodramai mód” Linda Williams szerint.

Williams, Linda: Melodrama Revisited. In: Browne, Rick (ed.): *Refiguring American Film Genres: History and Theory*. Berkeley: University of California Press, 1998. pp. 42–88.;

Mercer, John – Shingler, Martin: *Melodrama. Genre, Style, Sensibility*. London – New York: Wallflower, 2004. pp. 78–105.;

Buckland, Warren – Elsaesser, Thomas: *Studying Contemporary American Film. A Guide to Movie Analysis*. London: Arnold, 2002. pp. 26–79.;

Pápai Zsolt: Márkaérzék. Steven Spielberg. In: Pápai Zsolt – Varga Balázs (eds.): *Korszakalkotók. Kortárs amerikai filmrendezők*. Budapest: Tudással a Jövőért Közhazsnú Alapítvány, 2013. pp. 49–78.

5. Vígjátéki műfajok és melodráma: a burleszktől a romantikus komédiáig.

Thompson, Kristin: *Storytelling in the New Hollywood. Understanding Classical Narrative Technique*. Cambridge, Massachusetts – London, England: Harvard University Press, 1999. pp. 131–154.;

Fowkes, Katherine A.: *The Fantasy Film [New Approaches to Film Genre]*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2010. pp. 92–103.;

Grindon, Leger: *The Hollywood Romantic Comedy. Conventions, History, Controversies [New Approaches to Film Genre]*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2011. pp. 67–83.;

Garrett, Roberta: *Postmodern Chick-Flicks. The Return of the Woman's Film*. Basingstoke – New York: Palgrave Macmillan, 2007. pp. 92–125.

6. Bűnügyi film és melodráma (1): gengszterfilm.

Pápai Zsolt: Szabadság, szerelem, halál. A *Bonnie és Clyde* és a modern film. *Apertúra* (2013) nyár. <http://uj.apertura.hu/2013/nyar/papai-szabadsag-szerelem-halal-a-bonnie-es-clyde-es-a-modern-film/#to-papai-szabadsag-szerelem-halal-a-bonnie-es-clyde-es-a-modern-film-n-2>;

Mason, Fran: *American Gangster Cinema. From Little Caesar to Pulp Fiction*. London–New York: Palgrave Macmillan, 2002. pp. 122–136.;

Clarens, Carlos: All in the Family: The *Godfather* Saga. In: *Gangster Film Reader* (eds. Silver, Alain – Ursini, James). New Jersey: Limelight Editions, 2007. pp. 107–115.;

Malyszko, William: *The Godfather*. London: York Press, 2001.

7. Bűnügyi film és melodráma (2): a noir melodramai és tragikus románci változata. A tragikus románc noirszerű és melodramai változata.

Király Jenő: *A film szimbolikája. III/2. A kalandfilm formái*. Kaposvár – Budapest: Kaposvári Egyetem Művészeti Kar Mozgóképkultúra Tanszék – Magyar Televízió Zrt., 2010. pp. 110–124.;

Luhr, William: *Film Noir [New Approaches to Film Genre]*. Chichester: Wiley-Blackwell, 2012. pp. 100–122.;

Lippe, Richard: At the Margins of Film Noir: Preminger's *Angel Face*. In: *Film Noir Reader* (eds. Silver, Alain – Ursini, James). New Jersey: Limelight Editions, 1996. pp. 161–175.;

8. Bűnügyi film és melodráma (3): thriller.

Renov, Michael: *Leave Her to Heaven: The Double Bind of the Post-War Woman*. In: Landy, Marcia (ed.): *Imitations of Life. A Reader on Film and Television Melodrama*. Detroit: Wayne State University Press, 1991. pp. 227–236.;

Walker, Michael: *Hitchcock's Motifs*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2005. pp. 25–53.;

Ness, Richard R.: Family Plots: Hitchcock and Melodrama In: Leitch, Thomas – Poague, Leland (eds.): *A Companion to Alfred Hitchcock*. Malden – Oxford: Wiley

---

– Blackwell. pp. 109–125.;

Varga Zoltán: Lélekmélyi alvilág. *Filmvilág* (2012) no. 11. pp. 28–32.

9. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (1): katasztrófafilm.

Keane, Stephen: *Disaster Movies: The Cinema of Catastrophe*. London – New York: Wallflower, 2006.

10. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (2): western/kalandfilm/kalózfilm.

Lusted, David: Social Class and the Western as Male Melodrama. In: Cameron, Ian – Pye, Douglas (eds.): *The Movie Book of the Western*. London: Studio Vista, 1996. pp. 63–74.;

Slotkin, Richard: *Gunfighter Nation: The Myth of the Frontier in Twentieth-Century America*. Norman: University of Oklahoma Press, 1998. pp. 383–396.

11. A melodramai és társműfaji struktúrák kalandfilmes transzformációi (3): road movie.

Timothy Corrigan: *A Cinema without Falls. Movies and Culture after Vietnam*. New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 1991. pp. 143–153.;

Cohan, Steven – Hark, Ina Rae (eds.): *The Road Movie Book*. London – New York: Routledge, 1997.;

Stevens, Brad: *Monte Hellman. His Life and Films*. Jefferson, North Carolina – London: McFarland & Company, Inc., Publishers, 2003. pp. 78–90.;

Olson, Greg: *David Lynch. Beautiful Dark*. Landam – Maryland – Toronto – Plymouth, UK: The Scarecrow Press, Inc., 2006. pp. 303–340.

12. Fantasztikus film és melodráma.

Telotte, J.P.: *Dreams of Darkness. Fantasy and the Films of Val Lewton*. Urbana – Chicago: University of Illinois Press (1985). pp. 21–39.;

Király Jenő: *Mágikus mozi. Műfajok, mítoszok, archetípusok a filmkultúrában*. Budapest: Korona kiadó, 1998. pp. 169–223.;
